

VESZÉLYES ÁRU / ADR ÜGYINTÉZŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

VESZÉLYES ÁRU / ADR ÜGYINTÉZŐ

Feladatok és tevékenységek

A szakma kialakulása

Egy Magyarországon viszonylag újnak számító szakmával ismerkedhetsz meg most itt az ADR veszélyes áru ügyintézőről szóló mappában. Magyarországon a 70-es évek veszélyes áru balesetei hívták fel a törvényhozók és az emberek figyelmét erre a területre. Korábban nem igazán vettek figyelembe környezetvédelmi szempontokat sem a különböző veszélyes anyagok gyártásánál, feldolgozásánál sem a szállításánál. Ez akkoriban nagyon keveseknek volt fontos. Szerencsére akadt két elkötelezett, elhivatott idősebb szakember, aki korát megelőzve fontosnak tartotta a környezetvédelmet, illetve a veszélyes anyagok kezelésével, feldolgozásával, szállításával kapcsolatos kérdéseket. Ők azon kevesek közé tartoztak, akiket érdekelt, hogyan oldják meg ezt a kulturált nyugati országokban, hogyan kezelik és szabályozzák a környezetvédelmet, és a veszélyes anyagokat.

Dr. Zeley István volt az egyik, aki fontosnak tartotta ezt, és mindent megtett azért, hogy minél előbb csatlakozzon Magyarország is a nemzetközi ADR egyezményhez. Az európai szabványok szerinti szállítással a nyugat felé történő nyitást, a kereskedelem bővülését is elősegítette. A veszélyes anyagok kezelésének szabályozásával a környezetet, az embereket védte meg a lehetséges katasztrófa helyzetektől, balesetektől.

Pergert Sándor pedig a szakma gyakorlati megismertetéséért, bevezetéséért, ennek oktatásáért, elfogadtatásáért, valamint ezen a területen a környezetvédelmi szemlélet megvalósításáért tett meg mindent. Nekik köszönhetően

1979-ben Magyarország a Kelet-európai országok közül elsőként csatlakozott a nemzetközi ADR egyezményhez, ami egy nyugati típusú professzionális szabályozást tett lehetővé a veszélyes anyagok kezelése terén. Ez idő tájt volt egy lelkes közlekedés mérnök hallgató fiatalember Sárosi György, aki a Hungarocamion ösztöndíjasaként a nemzetközi fuvarozással foglalkozott. Felfigyelt arra, hogy mennyire égető hiányként jelentkeznek a veszélyes árukkal kapcsolatos ismeretek, és mennyire hiányzik ez a szakma Magyarországon. Diplomamunkáját ezért a *veszélyes anyagok kezelése és szállítása* a témakörből írta. Ma már ő ennek a területnek az egyetlen és legismertebb szakértője, aki követve az elhivatott elődök

útmutatásait megteremtette ennek a szakmának kultúráját, és folyamatosan gondozza fejlődését, közben tartja Magyarország egész területén az oktatás koordinálását.

Minden olyan termelő, feldolgozó, kereskedelmi, szolgáltató, szállítói ágazatban, azok telephelyein szükség van veszélyes áru ügyintézőkre (ADR), ahol a jogszabályok szerinti veszélyes anyagokkal, készítményekkel, vagy veszélyes árukkal, hulladékokkal, stb. történik bármilyen tevékenység (előállítás, kiszereles, csomagolás, kereskedés, szállítás, szállításra előkészítés, felhasználás, tárolás, raktározás). A szakképesítés birtokában önállóan intézhetőek a fenti tevékenységekkel kapcsolatos engedélyezési, bejelentési, stb. eljárások, a tevékenységek szervezése.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A munkakör gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok:

Veszélyes áru/ADR ügyintéző feladata veszélyes termékeknek minősülő gyártmányok, áruk, hulladékok kezelésének, csomagolásának, szállításának, szállításra történő előkészítésének megszervezése, lebonyolítása, a termékek feladása és fogadása.

Ezen belül is elsősorban az előírásokból eredő feladatok végrehajtása, kötelezettségek ellenőrzése, különösen:

- ◆ a szállítási módozatok meghatározása, a veszélyes áruk szállításra való előkészítése,
- ◆ a csomagolóeszközök, szállítóeszközök, járművek kiválasztása, ellenőrzése,
- ◆ felszerelések kiválasztása, ellenőrzése, jelölések meghatározása,
- ◆ engedélyek, okmányok beszerzése, ellenőrzése, jóváhagyási eljárások megszervezése,
- ◆ a veszélyes áruk rakodásának ellenőrzése.
- ◆ a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos szakmai és jogi követelmények ismerete.

A veszélyes áru/ADR ügyintéző legfontosabb feladatcsoportjai és ezen belül végzett napi feladatai bővebben:

Nyilvántartja a nemzetközi és belföldi előírásokat:

- ◆ felméri a vállalkozáson belüli veszélyes áru-szállítási feladatokat,
- ◆ beszerzi a szükséges jogszabályokat,
- ◆ nyilvántartja a jogszabályokat a vállalkozáson belüli feladatok szerint,
- ◆ aktualizálja a jogszabály nyilvántartásait a feladatoknak megfelelően.

Meghatározza a szállítási módot:

- ◆ összegyűjti az adott szállításra vonatkozó információkat,
- ◆ meghatározza a szállításra vonatkozó lehetőségeket a jogszabályok alapján,
- ◆ elemzéseket készít a szállítás biztonságára vonatkozóan,
- ◆ javaslatot ad a szállítás kiválasztásához.

Szaktanácsot ad a veszélyes áruk szállításához szükséges eszközök kiválasztására

- ◆ kiválasztja a megfelelő szállító eszközöket,
- ◆ kiválasztja a megfelelő csomagoló eszközöket,
- ◆ kiválasztja a szükséges biztonsági felszereléseket.

Szaktanácsot ad a vállalkozáson belül a veszélyes áruk szállítására

- ◆ meghatározza az áru szállítására történő, feladásra vonatkozó követelményeket;
- ◆ beszerzi a szállításhoz szükséges bizonyítványokat;
- ◆ megszervezi a jóváhagyási és vizsgálati eljárásokat;
- ◆ beszerzi a szállításhoz szükséges engedélyeket;
- ◆ gondoskodik a szállításhoz szükséges okmányok kitöltéséről;
- ◆ meghatározza a be-és kirakodást és a rakomány rögzítését;
- ◆ kidolgozza a veszélyes áruk szállítására vonatkozó eljárásokat;
- ◆ meghatározza a veszélyes áru átvételére vonatkozó követelményeket;
- ◆ meghatározza az átmeneti és ideiglenes tárolásra vonatkozó követelményeket.

Irányítja a szállítást előkészítő folyamatokat

- ◆ javaslatot tesz az alvállalkozók, vagy harmadik felek kiválasztására;
- ◆ részt vesz a veszélyes áruk szállítására vonatkozó szerződések kidolgozásában;
- ◆ elemzi a veszélyes áruk szállítása során felmerülő hibaforrásokat, baleseteket;
- ◆ módosítja a szállításokat az elemzések alapján.

Ellenőrzi a veszélyes áruk szabályainak betartását

- ◆ kidolgozza a veszélyes áru szállítás ellenőrzésének szempontjait;
- ◆ ellenőrzi a szabályok betartását;
- ◆ elkészíti az ellenőrzéssel kapcsolatos dokumentációt;
- ◆ közreműködik az ellenőrzés során feltárt hiányosságok, problémák megszüntetésében.

Biztosítja a vállalkozás alkalmazottainak szükséges képzését

- ◆ meghatározza a munkatársak képzési igényét;
- ◆ összeállítja a képzéshez szükséges tananyagot;
- ◆ megszervezi a munkatársak oktatását;
- ◆ megszervezi a szükséges vizsgákat.

Elvégzi az adatszolgáltatási feladatokat

- ◆ jelentéseket készít a vállalkozás vezetése felé;
- ◆ jelentéseket készít a hatóságok, hivatalok felé;
- ◆ nyilvántartásokat vezet a munkavállalók képzettségéről;
- ◆ nyilvántartásokat vezet az ellenőrzések eredményéről (hibák, balesetek);
- ◆ statisztikákat készít a veszélyes áruk szállításával kapcsolatban;
- ◆ gondoskodik a dokumentumok őrzéséről.

Milyen anyagokkal, eszközöket használ?

A munkavégzéséhez szükséges eszközök, szerszámok, anyagok berendezések:

- ◆ leggyakrabban a szakma bibliájának számító adr/rid/adn szabályzatokat forgatja, valamint az „imdg” kódexet, amelyben teljes részletességgel szabályozták a különböző anyagok különböző kezelési és dokumentálási módjait, szabályait, ezen felül még rendszeresen forgatja és figyelemmel követi a különböző nemzetközi és magyar szabályzatokat (icao/iata, rid, adr, adn, adnr);
- ◆ rengeteg nyomtatványt használ munkája során, ezek az áruk kíséréséhez, minősítéséhez, szállításához, nyilvántartásához, tárolásához használhatók;
- ◆ a kézikönyvek és a szakirodalom is naponta segíti munkáját, munkaterületén nagyon sokféle helyzet előfordulhat, amely különböző tudásokat igényelne, pl. értenie kellene a vegyszert, a kémiához, joghoz, munkavédelemhez, tűzrendészethez, gépészethez, matematikához, a radiológiához, szilárdságtani mérésekhez, az államigazgatási eljárásokhoz, stb);
- ◆ az irodai munkájához elengedhetetlen munkaeszköze a számítógép, amely a levelezések, nyilvántartások, jelentések, oktatási segédanyagok, elkészítését, a speciális felhasználói programok, szakmai programok, nyomtatványai kitöltését és az egyéb írásos anyagok, feladatok elvégzését segítik;

- ◆ az egyéb irodai berendezések is fontos munkaeszközei: a telefon, a fax, a számológépek, a falitáblák, és természetesen mindenféle irodatechnikai eszköz is;
- ◆ időnként, munkaterületétől és a munkavégzés helyétől függően különböző védőeszközöket is kell használnia, pl. más-más védőeszközök szükségesek egy atomerőműben, egy vegyi üzemben, stb;
- ◆ használhat műszereket, mérőeszközöket is ha munkaterülete megkívánja a különböző veszélyes anyagok ellenőrzéséhez.

Hol végzi munkáját?

- ◆ A veszélyes áru ügyintéző dolgozhat azon termelő, feldolgozó, kereskedelmi, szolgáltatói, szállítói ágazatok telephelyein, ahol a hatályos besorolások, jogszabályok szerinti veszélyes anyagok, gyártmányok, készítmények, áruk, hulladékok, stb. előállítása, kezelése, csomagolása, tárolása, szállításra/fuvarozásra előkészítése és azok telephelyen kívüli szállítása, fuvarozása, feladása és fogadása rendszeresen vagy esetenként történik;
- ◆ Munkája egy részét irodai környezetben, többnyire zárt térben végzi. Itt készíti el a veszélyes áruk kezeléséhez, szállításához szükséges dokumentációkat, utasításokat, jelentéseket, nyomtatványokat;
- ◆ Napja egy részét tölti csak az irodában, sokszor megfordul a munkahely telephelyén más színtereken ahol a gyártás, a raktározás, csomagolás, szállítás előkészítése folyik. Ez lehet zárt, nyílt terület egyaránt, lehet nagy csarnok, amely nem biztos, hogy megfelelően kifűthető. Pl. egy vegyi üzemben, nemcsak a munkahely klímája, hanem a különböző vegyi anyagok szaga is befolyásolhatja munkahelyi közérzetét;
- ◆ Kísérheti a különböző veszélyes anyagokat, ellenőrizve ezek biztonságos szállítását, ennek kapcsán utazhat. Intézkedhet (pl. ellenőrizheti a rakodást) határállomáson, a vámnál, pályaudvarokon, és ehhez is le kell utaznia néha a különböző helyszínekre.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba?

- ◆ a veszélyes áru ügyintéző munkahelyén, a cégen belüli munkatársakkal kerül napi kapcsolatba, társosztályok munkatársai, raktárosok, gyártók, csomagolók, szállító munkások, sofőrök, ezeknek a munkatársaknak az oktatását vagy személyesen tartja, vagy engedélyezi, előírja a munkaterületéhez fontos képzés elvégzését. természetesen a cégvezetővel, valamint a gazdasági vezetővel is szinte napi munkakapcsolatot tart;

- ◆ a partnercégekkel, megrendelőkkel, beszállítókkal is napi munkakapcsolatot tart, tárgyalásokat folytat, egyeztet.
- ◆ a különböző hatóságokkal, vám, önkormányzat, és minisztériumokkal is összeköti napi munkája;
- ◆ a felkészültségének és naprakész tudásának fontos kapcsolati pontjai az ADR szakértők, volt oktatócége, akivel nemcsak tudása folyamatos megújítása miatt, hanem bonyolult esetekben szakmai konzultációk miatt is kapcsolatot kell tartania.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munkája során inkább szellemi igénybe vételnek van kitéve. Munkája felelősségtelje, ha hibázik az emberek életébe kerülhet, vagy hatással lehet igen sok ember életére. Ez a felelősség, ugyanakkor a sokrétű feladatokra való koncentráció, a folyamatos döntéshelyzetek, és a megújulási kényszer igen nagy nyomással nehezdedhet egy veszélyes áru ügyintézőre, amely stresszel jár. Van, ugyan akinek ez a mindennapi kihívásokkal teli munka adja meg a számára szükséges adrenalin szintet. Munkája egy részét irodában, ülve tölti, de a másik részében az ellenőrzések, oktatások, stb. alkalmával sokat járkal, tehát az ülő és az álló, járkáló munka harmonikusan kiegészíti egymást.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A szakképesítéssel végezhető foglalkozások esetén munkahelytől és munkaterülettől függően lehet egészségkárosító tényezőkre számítani, pl.: vegyi ártalom, radiológiai hatások. Ha munkatársai nem tartották be a biztonsági előírásokat, vagy a veszélyes áru ügyintéző nem elég körültekintően határozta meg azokat a munka bizonyos fokig, balesetveszélyes lehet. Amennyiben mindig pontosan betartja a szabályokat, és megfelelően használja a munkakörében az adott munkahelyen szükséges védőfelszereléseket, úgy elkerülhetők a környezeti ártalmak.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Az alábbi egészségügyi problémák esetén a szakképesítés megszerzése nem lehetséges (ill. nem ajánlatos): átlagosnál gyengébb testi fejlettség és izomerő a statikai rendszer és a mozgásszervek súlyosabb elváltozása (szakorvosi vélemény alapján) a szív és a keringési rendszer súlyosabb elváltozásai (szakorvosi vélemény alapján) magas vérnyomás beszédértést akadályozó halláskárosodás, epilepsia.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A szakképesítés megszerzéséhez, illetve a munkavégzéshez a következő tulajdonságok szükségesek: gyors döntésképeség, gyors helyzetfelismerés, lelkiismeretesség, precíz munkavégzés, szabálykövető, fegyelmezett munkavégzés. A munkaköri feladatok sikeres teljesítéséhez elengedhetetlen, hogy legyen határozott, meggyőző, megfontolt, alapos, lelkiismeretes, segítőkész, kommunikatív, minőségorientált, következetes, precíz, pontos.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Matematika, kémia, fizika, vegyészet, gépészet, jogi ismeretek, környezetvédelem.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A műszaki érdeklődés nagyon fontos az optimális szakmai megoldások megtalálásához. Az emberekkel való kapcsolattartásához, a tárgyalások lebonyolításához, az egyszerű emberek motiválásához jó ha érdeklik az emberek és a pszichológia. Bár veszélyes anyag ügyintéző az elnevezés, mégis rengeteg irányítói, vezetői feladatot kell ellátnia. (Sok munkahelyen egyébként ez a munkakör önálló vezetői munkaterületként szerepel.)

A törvények folyamatos követéséhez, a munkavégzéshez fontos egy módszeres személyiség, aki lépésről lépésre, logikusan felépítve dolgozik, ugyanakkor rendszereket, folyamatokat tervez és valósít meg.

A tárgyias beállítottsága is elengedhetetlen, hiszen főként tárgyak, eszközök, anyagok képezik a veszélyes árut.

Szakképzés

Mit kell tanulni a szakképzés során?

A veszélyes áru ügyintézőknek naprakész tudással kell rendelkezniük, amelyek az európai szabványoknak és szabályozásnak megfelelnek. Ezek a szabályozók, rendeletek viszont - az újabb anyagok, megoldások terjedésével - legalább két évenként, 80%-ban változnak. Ezért aki ezt a képzést elvégezte, folyamatosan meg kell újítania tudását, hogy a szabályokat naprakészen ismerje, és be tudja tartani. A tíz éve eddig kiképzett mintegy 600 főnek, aki Magyarországon veszélyes áruk ügyintézésével foglalkozik rendszeres folyamatos képzés megújítást is biztosítanak a képzők.

A képzésen szereplő fő témák

- ◆ a vonatkozó magyar jogszabályok,
- ◆ nemzetközi előírások (ADR, RID, stb.), jogszabályok,
- ◆ csomagolás, rakodás, szállítás technikák, módok, lehetőségek, szabványok,
- ◆ engedélyek, okmányok kitöltése, a veszélyes anyagok különleges adminisztrálása,
- ◆ nyilvántartások, statisztikák jelentési kötelezettségek.

Várhatóan a közeljövőben a veszélyes áru /ADR ügyintéző képzés három szakirányra bomlik a Közúti/ADR, a Vasúti/RID, és Belvízi/ADN, amelyekkel a specializációt, és az adott terület mélyebb megismerését segítik.

Hol történik a szakképzés?

A képzést kizárólag tanfolyami formában szervezik egyrészt megrendelő vállalatoknál kihelyezetten, másrészt néhány nagyobb oktató intézménynél. Ezek függvényében változó helyszíneken.

Milyen iskolai előképzettségre van szükség?

A szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzésben szerzhető meg. Egyéni felkészülés nem lehetséges. Életkori előírás: minimum 18 éves életkor. A képzésben való részvétel szakmai egészségügyi alkalmassági vizsgálatához kötött. Szükséges iskolai végzettség: középiskolai végzettség. Szakmai előképzettség nem szükséges. Egyéb feltétel: 2 év vállalati gyakorlat munkaviszony és veszélyes áruk kezelésében szerzett gyakorlat.

Az ügyintézői névjegyzékbe már csak felsőfokú végzettségű emberek kerülhetnek, tehát azok közül, akik már elvégezték ezt a képzést, és a névjegyzékbe szeretnének bekerülni amennyiben még nincs, akkor a szakmához kötődő felsőfokú képzést is el kell végezniük.

Mennyi ideig tart a szakképzés?

A képzés időtartama 80 óra amelyet intenzíven, vagy a képző intézményenként változik van ahol: 10 nap 4+3+3 óra/nap, máshol: heti két délután 5-5 óra két hónapig, illetve intenzíven 9 nap.

Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

Nincs korlátozva, a képzésre jelentkezés feltételeinek meg kell felelni. Eddig az elmúlt 10 évben összesen 600 fő végezte el ezt a képzést, de mivel az ADR veszélyes áru ügyintézői névjegyzékben már csak azok szerepelhetnek, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, várhatóan a képzésre jelentkezők és beiskolázhatók száma kicsit csökkenni fog.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A veszélyes áru / ADR szállító foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 2002-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.